

Verslag

ICO Aardwarmte
Vergadering #3

Datum overleg: 12 mei 2020
Tijd: 15.30 – 17.00 uur

Locatie: Online via MS Teams

Aanwezig: Bert van der Zwaan (vz), Niels Hartog, Duco Drenth, Elias Bom, Josja Veraart, Paul van Seters, Marije Eleveld, Johan Simon, Arno Peekel, Brigit Valentijn, Hanneke Dekkers

Afwezig met kennisgeving: Youri den Otter

1. Welkom
2. Introductie van Hanneke Dekkers. Hanneke neemt als toehoorder deel namens gemeente Amersfoort. Bij gemeente Amersfoort is Hanneke actief met de warmtetransitie, heeft de warmtevisie opgesteld en is contactpersoon voor de opsporingsvergunningen, SCAN, biomassa, RES en aardgasvrije wijken.
3. Verslag vorige vergadering 30 maart 2020
Geen opmerkingen. Verslag wordt gepubliceerd op de website.
4. Actualiteit:
 - a. rondje langs toehoorders
Amersfoort: Voor de opsporingsvergunningen Amersfoort en Eemland is nog geen besluit van het ministerie van EZK bekend. Op 30 april 2019 opsporingsvergunning Amersfoort ingediend. Laatste dag is concurrerende aanvraag ingediend voor Eemland. Voor beide is advies uitgebracht via Provincie. Besluit van ministerie EZK zou 30 april 2020 genomen moeten worden. Vanwege de biomassadiscussie in Amersfoort is nog een brief gestuurd met verzoek om te trachten die datum te halen. Op 1 mei nogmaals een brief gestuurd. Besluit komt later, omdat TNO door Corona niet op tijd het advies kan opstellen. Eerstvolgende Mijnraad wordt het besproken. Duurt dan nog een maand voordat het advies vanuit de Mijnraad komt.
In relatie tot de biomassadiscussie wordt nog gewezen op het rapport over biomassa dat PBL heeft uitgebracht (<https://www.pbl.nl/publicaties/beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa-verslag-van-een-zoektocht-naar-gedeelde-feiten>)

RES U16: geen nieuws ten opzichte van vorige vergadering. Binnen RES U16 geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van aardwarmte.
 - b. Nieuwegein: contact met bewonersgroep, haalbaarheidsstudie Warmtebron Utrecht
Via secretariaat is er contact met de Bewonerskerngroep Aardwarmte Nieuwegein (BAN). Kennismakingsgesprek kon vanwege Corona niet plaatsvinden, nieuwe afspraak is ingepland (4 juni 2020). BAN heeft 12 mei overleg gehad met gemeente Nieuwegein en WBU en de recentelijk aangestelde procesregisseur (Martin Klapwijk). ICO Aardwarmte plant afspraak in met procesregisseur (20 mei 2020).

Gemeente Nieuwegein heeft ICO Aardwarmte verzocht om haalbaarheidsstudies te beoordelen van LEAN en de Eneco warmtebuffer.
Om tot gewogen reactie te komen hanteren we de volgende werkwijze:
 - Op 13 mei ontvangen ICO-leden beide stukken.
 - Focus voornamelijk op haalbaarheidsstudie LEAN.

- Met betrekking tot warmtebuffer Eneco feedback focussen op bestuurlijke procesgang en timing.
- Commentaar vanuit expertise ICO-leden uiterlijk 18 mei.
- Voorzitter en secretaris maken gezamenlijke reactie en leggen dat terug bij ICO-leden uiterlijk 21 mei.
- Feedback ICO-leden op gezamenlijke reactie op uiterlijk 25 mei.
- Gezamenlijke reactie wordt naar gemeente Nieuwegein gestuurd uiterlijk 27 mei.

Opmerkingen gemaakt in de vergadering:

- Ruimtelijk zijn de aardwarmteboring en de warmtebuffer op dezelfde locatie strijdige zaken. Het feit dat dit bekend is binnen het publieke debat van gemeente, maakt discussie en communicatie met bewoners ingewikkeld.
- Discussie met bewoners had voorkomen kunnen worden als studie WBU eerder op tafel had gelegen.
- In reactie dient in ieder geval opgenomen te worden dat dit proces integraler had moeten worden ingestoken. Publieke discussie lijkt nu te worden uitgehouden.
- In reactie aan gemeente Nieuwegein verkennen of ICO Aardwarmte kan adviseren hoe gemeente dit publiek moeten maken zonder schade aan publiek vertrouwen toe te brengen.
- In de reactie nogmaals aan de orde te stellen dat WBU zich uit moet laten over schade-kwesties en -procedures.
- In reactie rekening houden met communicatie naar bewoners.

5. Kennis/informatiefunctie:

a. Discussie o.b.v. notitie 'Informatievoorziening website ICO.docx'

De notitie levert de volgende feedback op:

- Voor wie is de informatievoorziening? Informatie richten op doelgroep zoals die bij oprichting van ICO is benoemd.
- Volstreekte onafhankelijkheid is een verantwoordelijkheid.
- Informatieopbouw laten plaatsvinden per casusbeschrijving waar ICO mee bezig is geweest. Leidt dus tot informatie die ICO zelf heeft opgesteld/ontwikkeld.
- Voer een terughoudende beleid. Publicatie van informatie afgemeten aan criterium 'voor wie doen we dit'.
- Capaciteit: Wie gaat de content maken en onderhouden? Content kan voortkomen uit adviezen die ICO Aardwarmte uitbrengt, maar heeft dan nog wel een bewerkingsslag nodig. Reactie voorzitter en secretaris: in subsidieaanvraag zijn middelen opgenomen voor opzetten en beheren van website.
- Geen info delen die elders te vinden is.
- Feitelijke informatie bieden. Bijvoorbeeld ook procesinformatie over wat er speelt in de regio Utrecht en de vier gebieden van de opsporingsvergunningen.
- Helderheid bieden over wanneer mensen kunnen inspreken of bezwaar kunnen maken.

Samenvattend: unanimitieit over eigen content die feitelijk is. Letten op doelgroepen. Gebaseerd op concrete casuïstieken en waar ICO Aardwarmte zelf aan heeft bijgedragen. Onderverdeeld in basale procesinformatie en informatie die te maken heeft met wat er in gemeentes speelt. Capaciteit voor inregelen in secretariaat. Website wordt geleidelijk gevuld en content gaat altijd eerst langs de ICO-leden.

b. Processtappen vergunningverlening en rol TNO-adviesgroep EZ

20 mei a.s. gesprek met TNO, dan is een eerste versie van processtappen beschikbaar. Directeur GD heeft gebeld met voorzitter om volledige medewerking toe te zeggen.

c. Invulling onderwerp 'Schadevergoeding' a.d.h.v. gespreksnotitie (Schadevergoeding bij geothermie.docx)

Ingekomen stuk Duco Drenth: Schadevergoeding bij geothermie DD.docx

Aanleiding:

Achtergrond vanuit publieksdiscussies: Door onderling debat als ICO-leden verder komen in een standpunt over schade. Vroeg of laat komt het aan bod in discussies in gemeenten en dan is het goed om informatie en standpunt klaar te hebben.

Toelichting o.b.v. startnotitie: De startnotitie hanteert een tijdlijn als leidraad; vanuit Burgerlijk Wetboek (1838) naar huidige situatie omtrent beleidsontwikkelingen i.h.k.v. Mijnbouwactiviteiten (2020).

Afgelopen 20 jaar is duaal systeem ontstaan. I.h.k.v. de Mijnbouwwet wordt de verantwoordelijkheid overgenomen door andere instituties dan de private partijen die betrokken zijn. De Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) is een cruciale rol gaan spelen.

In 2017 is een schaderegeling opgesteld voor aardbevingen in Groningen. Die introduceert een nieuw regime, het wettelijk bewijsvermoeden. Dat is ook terecht gekomen in nieuwe artikelen van BW. Wettelijk bewijsvermoeden is nu invulling van omgekeerde bewijslast. 2018 en 2019 heeft Tcbb relevante rapporten gepubliceerd waarin juristen een geïntegreerd systeem bepleiten.

20 dec 2019 Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade: het standpunt Tcbb wordt afgewezen en er komt geen geïntegreerd systeem. Groningen is en blijft bestuursrechtelijk geregeld; voor alle andere schade bestaat al een regime onder publieke regie, maar dat regime is wel privaatrechtelijk. De Commissie Mijnbouwschade komt naast de schade a.g.v. gaswinning Groningen te staan. Minister heeft vorm geregeld voor schadevergoeding uit kleine gasvelden op land. Voor zoutwinning en geothermie komt binnen afzienbare tijd invulling. Schadeprotocol zal sterk lijken op die van kleine gasvelden. Partijen committeren zich dan aan dat schadeprotocol en zullen zich verantwoordelijk stellen voor alle schade. Opmerking van WBU dat ze met bewoners in gesprek gaan over omgekeerde bewijslast is daarmee irrelevant, want dat wordt landelijk geregeld.

Vervolgstep in kennisopbouw op dit punt binnen ICO Aardwarmte is: gesprekken met juristen van TNO, Mijnsraad, EBN etc om te toetsen of zij bovenstaande lijn onderschrijven.

Opmerkingen gemaakt in de vergadering:

- Schadeprotocol landelijk zou best een ondergrens kunnen zijn. Wat biedt WBU (en later andere consortia) daar bovenop?
- In het Bestuurlijk platform van mijnbouwgemeentes is een vergaderstuk besproken met ruime ambities op dit onderwerp.
- In welke mate zou je moeten starten met een horizontaal en verticaal meetnet, zodat je een goede nulmeting hebt? En is meetnet voldoende opgelijnd? Grootste probleem ligt in het aantonen van schade. Dus hoe kan je goede nulmeting doen?
- Er lopen momenteel twee relevante pilots elders in het land. 1) Ternaard (gaswinning) met bijzonder/uitgebreid omgevingsproces. Als gaswinning doorgaat, wat levert dat de regio dan op (verdeling lusten en lasten neutraal tot positief). 2) Meetnet in Harlingen: pilot om goed meetnet aan te leggen waar nog lessen uit te trekken zijn over impact op omgeving vanuit eventuele boringen.
- In Tweede Kamer leven nog uitgebreide wensen ten aanzien van schadecompensaties.
- Verkrijgen van *license to operate* is ook nog nuttig om tegen het licht te houden. Hoe kom je als operator in het bestel? En hoe zit dat dan met consortia? Hoe toetst EZ dat?
- Wat betreft monitoring is het goed om te beseffen dat er meer risico's zijn zoals geluid en grondwater.
- Olie/gas en aardwarmte zijn niet volledig vergelijkbaar. De techniek van aardwarmte is nog vrij jong. Er is dus nog veel te doen aan preventie aan de voorkant. En niet alle schade is te vergoeden met geld. Preventie en afspraken vooraf zitten nog niet goed in vergunningverlening. En er ligt nog geen goed protocol voor wie verantwoordelijk is als een risico zich voordoet en wie dat na 60 jaar is als de bron is verlaten.
- Bewoners op concrete locaties moeten wel het vertrouwen hebben dat protocol wordt nageleefd en wellicht meer wordt gedaan. Nulmeting en procesafspraken aan de voorkant

kunnen daar aan bijdragen. M.a.w. hoe kan je vertrouwen van bewoners vergroten en wat kan je leren van de pilots?

- Als ICO Aardwarmte scherp blijven op waarom en voor wie we dit doen. Kennis blijven opdoen over schadeprotocol dat wordt opgesteld en steeds afvragen wat het vertrouwen kan vergroten, bijvoorbeeld via verdeling lasten-lusten en meetnetten.
- In reactie aan gemeente Nieuwegein op haalbaarheidsstudies wijzen op timing communicatie naar bewoners en WBU explicieter uitvragen over voorkomen van schade en vergoeding als er schade is.
- Deze casuïstiek (over timing waarop je wanneer welke info deelt met de omgeving/bewoners) is een goed item waarover ICO Aardwarmte informatie kan verstrekken op de website.

Actie nu om dit de komende vier weken verder uit te werken. Zodat we dit in ICO-vergadering op 23 juni verder kunnen bespreken.

6. Rondvraag en wvttk

- Er wordt geconstateerd dat onvoldoende in beeld is wat een disruptief risico zoals de coronacrisis voor effecten heeft op de aardwarmtesector.
- ICO Aardwarmte heeft meerdere vragen gesteld aan WBU, die nog niet allemaal beantwoord zijn. Zoals over schadevergoeding en de juridische organisatie.
Actie: secretariaat maakt o.b.v. verslag van 11 maart een overzicht van vragen die nog niet beantwoord zijn en verzoekt WBU om die te beantwoorden.
- In Utrecht is een nieuwe energievooperatie in oprichting (Veemarkt2020) die zich serieus verdiept in geothermie. Veemarkt2020 heeft al officieel gesproken met Engie. Actie: kennismakingsgesprek inplannen.

7. Sluiting

Volgende vergadering: **dinsdag** 23 juni 2020 15-17 uur (waarschijnlijk ook via MS Teams)